

สารบัญ

ตอนที่ 1. บทนำ	หน้า
ความมุ่งหมาย และ วิธีศึกษา	3
การถ่ายทอดวัฒนธรรมทางวรรณกรรม	4
ความผันแปรหลังการถ่ายทอดวรรณกรรม	6
สภาพของสังคมในสมัยศรีอยุธยาตอนปลาย	7
ศิลปะ และวรรณคดีสมัยศรีอยุธยาตอนปลาย	8
สิ่งที่เหลืออยู่จากความเจริญทางวรรณคดีสมัยศรีอยุธยา	11
ทดสอบ	15
ตอนที่ 2. การฟื้นฟูวรรณกรรมสมัยธนบุรี	
ความมุ่งหมายและวิธีศึกษา	19
เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์	20
พระราชกรณียกิจในการฟื้นฟูวรรณกรรม	22
กวีและวรรณกรรม	24
บทพระราชนิพนธ์รามเกียรติ์	24
นายสวนมหาดเล็ก	26
พระยามหานุภาพ	28
พระยาราชสุภาและพระภิกษุอิน	29
หลวงสรวิชิต (หน)	30
ละครสมัยธนบุรี	33
ลักษณะเฉพาะของศิลปกรรมสมัยธนบุรี	34
ทดสอบ	35
ตอนที่ 3. การฟื้นฟูศิลปะวัฒนธรรมสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก	
ความมุ่งหมายและวิธีศึกษา	39
พระราชประวัติ	40
แรงบันดาลใจและความจำเป็นในการฟื้นฟูศิลปะวัฒนธรรม	40
การศาสนา	41
กฎหมาย	42

	หน้า
ศิลปกรรม	43
การรวบรวมพงศาวดาร	44
บทสรุปการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม	45
วรรณคดี	47
งานพระราชนิพนธ์	49
งานพระนิพนธ์กรมพระราชวังบวรฯ	54
เจ้าพระยาพระคลัง (หน)	56
พระเทพโมลี (กลั่น)	67
พระยาธรรมปรีชา (แก้ว)	69
การถ่ายทอดวรรณกรรมจากต่างประเทศ	70
วรรณกรรมสันสกฤต	71
วรรณกรรมชวา	73
วรรณกรรมพงศาวดารมอญ	73
วรรณกรรมพงศาวดารจีน	75
ข้อสังเกตเกี่ยวกับวรรณคดีสมัยรัชกาลที่ 1	80
ทดสอบ	81
ตอนที่ 4. การปรับปรุงคุณภาพวรรณคดีสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า	
ความมุ่งหมายและวิธีศึกษา	85
เหตุการณ์ทั่วไป	86
ความรุ่งเรืองของศิลปะวัฒนธรรม	a7
ศิลปกรรม	88
การละคร	88
การดนตรี	89
วรรณกรรมและเหตุผลสำคัญที่ทำให้วรรณกรรมเจริญรุ่งเรือง	90
กวีและวรรณกรรม	92
พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้าฯ	92
สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส	96
พระยาตราวงศภูมิมิบาล	105

พระสุนทรโวหาร (ภู่)	113
นายรินทรธิเบศร์	121
ลักษณะเฉพาะของวรรณคดีสมัยรัชกาลที่ 2	126
อิทธิพลความรุ่งเรืองทางวรรณคดีที่มีต่อสมัยหลัง	127
ทดสอบ	128
ตอนที่ 5. การขยายวรรณกรรมออกสู่ประชาชนในสมัยรัชกาลที่ 3	
ความมุ่งหมายและวิธีศึกษา	131
สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม	134
พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ กับการจารึกวัดโพธิ์	135
หมวดประวัติ	136
หมวดพระพุทธศาสนา	138
หมวดวรรณคดี	139
หมวดสุภาษิต	143
หมวดทำเนียบ	146
หมวดประเพณี	148
หมวดพจนานาม	148
สรุปความสำคัญของจารึกวัดโพธิ์	150
กำเนิดการพิมพ์และหนังสือพิมพ์	151
กวีและวรรณกรรม	152
สมเด็จพระยาเดชาดิศร	152
กรมหลวงภูวเรศนรินทรฤทธิ์	152
กรมหมื่นไกรสรวิเชียร	153
กรมหลวงวงศาธิราชสนิท	153
พระองค์เจ้าอิศรญาณ	154
พระมหามนตรี (ทรัพย์)	155
คุณพุ่ม	157
คุณสุวรรณ	158
สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี	161
ทดสอบ	164

ตอนที่ 6. หัวใจหวัดต่อทางวรรณกรรมไทยสมัยรัชกาลที่ 4

ความมุ่งหมายและวิธีศึกษา	167
ความเปลี่ยนแปลง	168
กวีและวรรณกรรม	169
พระราชนิพนธ์ประกาศเรื่องต่าง ๆ	169
หม่อมราโชทัย	176
หลวงจักรปาณี (ฤกษ์)	177
พระยาอิศรานุภาพ (อ้น)	178
วิวัฒนาการของวรรณกรรมไทย	180
ทดสอบ	181

ตอนที่ 7. ลักษณะของวรรณกรรมบางประเภท

ความมุ่งหมายและวิธีศึกษา	185
วรรณกรรมนิราศ	186
วรรณกรรมเพลงยาว	190
วรรณกรรมนิทานคำกลอน	193
ทดสอบ	199

บรรณานุกรม 201

ภาคผนวก

โคลงเฉลิมพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี	209
นิราศรบพม่าที่ท่าดินแดง	225
เพลงยาวเสด็จไปตีเมืองพม่า	241
สมบัติอมรินทร์คำกลอน	249
กาพย์เรื่องพระไชยสุริยา	267
นิราศเดือน	279